УДК 004:339.3
Кутідзе А.М.
асп. НУ «Запорізька політехніка»

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МАРКЕТПЛЕЙСІВ В УКРАЇНІ

В Україні, як і у всьому світі, стрімко зростає сегмент роздрібних продажів на ринку електронної комерції. Сучасні підприємці мають можливості розвивати свій бізнес у сфері продажу товарів або надання послуг, використовуючи ресурси в мережі Інтернет, за допомогою яких можливо налагодити ефективну комунікацію з широким колом клієнтів, здійснювати он-лайн платежі тощо. Сучасним методом такої взаємодії з клієнтами є маркетплейс - віртуальний торговельний майданчик, який допомагає продавцям і потенційним покупцям знаходити один одного онлайн і взаємодіяти між собою. На відміну від комерційних сайтів, де запропоновані товари одного продавця, на маркетплейсах представлено різні пропозиції від багатьох брендів, компаній, торговців.

Модель маркетплейсу актуальна для великої кількості галузей, оскільки це простий шлях до розширення бізнесу без значного збільшення витрат. Світова практика показує, що більшість компаній, які стають маркетплейсами, – це гравці e-commerce, великі ритейлери, поштові та логістичні оператори, фінансові організації, а також IT-компанії [**1**].

Маркетплейси можуть мати різні функції. На сучасному ринку торгові майданчики класифікують за декількома ключовими критеріями [2]:

1.Типи учасників: клієнт-клієнт; бізнес-клієнт; бізнес-бізнес;

2.Продукція, що пропонується: товари, послуги або комбіновані варіанти;

3.Бізнес-модель: оптовий майданчик для продажу, роздрібна або агрегатор;

4. Географічне розподілення: регіональні, національні, міжнародні.

Виділяють дві популярні моделі роботи майданчиків для продажу, залежно від підходу до фулфілменту (тобто організації всіх процесів, що відбуваються з моменту оформлення замовником замовлення: формування, упаковка, маркування, відправка тощо):

- FBO (Fulfilment By Operator). Маркетплейси, що працюють за цією схемою, мають власні склади та забезпечують логістику. Продавцеві тільки потрібно передати маркетплейсу свої товари та займатися просуванням магазину, спілкуванням з покупцями, стратегічним розвитком.

- FBS (Fulfillment by Seller). У цьому випадку Процеси зберігання, обробки, відправлення та прийому повернень продавець бере на себе. Маркетплейс лише надає йому майданчик для продажу, просування та комунікації з покупцями.

У 2023 році, як за думкою споживачів, так і партнерів-підприємців, найбільш популярними в Україні стали ROZETKA, Prom, OLX, АЛЛО, Эпіцентр [3].

За даними компанії EVO, минулого року майже 10 млн. українців купували товари онлайн. З них 1,5 млн зробили свою першу покупку саме 2023-го. А загальна сума продажів товарів та послуг через Інтернет становила понад 182 млрд гривень.

Таблиця 1 – Обсяг українського ринку онлайн-торгівлі [4]

	Обсяг роздрібної торгівлі, млрд. грн. (зміни до попереднього року)	Онлайн продажі, млрд.. грн. (зміни до попереднього року)
2021	1443 (+20%)	129 (+20%)
2022	1396(-3%)	151 (+17%)
2023	1819(+30%)	182 (+21%)

Після пандемії Covid-19 та початку повномасштабного вторгнення однією з довгострокових перспектив став перехід українського бізнесу до e-commerce та зміцнення присутності в онлайн. Як бачимо, ринок електронної комерції в Україні продовжує зростати.

Вихід на маркетплейс є ефективним кроком для збільшення продажів. Торгівля на маркетплейсах дозволяє нішевим інтернет-магазинам використовувати можливості великих гравців на свою користь, запускаючи бізнес з меншими витратами, а для досвідчених учасників ринку стає ще одним джерелом доходу та розвитком бізнесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Просович О. П. Боцман Ю. С. Маркетплейс як дієвий інструмент цифрового маркетингу. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія : Проблеми економіки та управління. 2018. № 897, Вип. 2. С. 32-38.

2. Найкращі торгові майданчики для продажу в інтернеті: ТОП-3 в Україні та світі https://sendpulse.ua/ru/blog/best-areas-for-shopping

3. ТОП-5 лучших маркетплейсов Украины. URL: https://allo.ua/ru/top-5-krashchykh-marketpleisiv-ukrainy_am0-16/

4. Дослідження ринку e-commerce агентства Promodo: що та як купували українці у 2023 році. URL: https://rau.ua/ru/analytics/issledovanie-rynka-e-commerce-agentstva-promodo-chto-i-kak-pokupali-ukraincy-v-2023-godu/